

83. INZAMELINGEN. *)

I.

Jhering maakt ergens de opmerking, dat de bestudeering van practisch niet belangrijke rechtsvragen, die zich óf in het leven niet of uiterst zelden voordoen, of, als zij zich wèl vertoonen, niet tot geschillen aanleiding geven, en door hen, die er in betrokken zijn als het ware spelenderwijze worden opgelost, toch van veel nut kan zijn. Schijnbaar een schoolsche bezigheid kan het onderzoeken van dergelijke rechtsvragen uiterst geschikt zijn vooreerst voor den onderzoeker individueel om zijn inzicht in juridieke verhoudingen te verhoogen, maar soms ook om op een of ander instituut een geheel nieuw licht te werpen.

Nu wil ik geenszins beweren dat beschouwing van het onderwerp aan het hoofd van dit opstel geplaatst tot het laatste leidt, nog minder dat ik hier dit nieuwe licht zou brengen, maar wel kan ik dit onderwerp den lezer voor een juridieke geestes-oefening aanbevelen: en *misschien* vindt hij in een beschouwing hiervan zelfs iets van belang voor het instituut van vertegenwoordiging, beheersrecht op eens anders goed, uitoefening van eens anders recht (of hoe men het noemen wil) in het algemeen.

Onder inzamelingen versta ik de gevallen, dat iemand (of meest meerderen) door links en rechts giften op te halen een som gelds bijeenbrengt voor eenig doel van philanthropischen of het-algemeen-belang-bevorderenden aard. Men denke aan een oproeping ter ondersteuning van een visschersgezin op Terschelling, van de werkloozen in de bouwvakken te Rotterdam of de werkloozen in het algemeen te Amsterdam of wel aan een bijeenbrengen van gelden om een standbeeld op te richten voor de Ruyter of om Rembrandt op eenige wijze te eeren. Men kan deze gevallen met ontelbare vermeerderen, zij zullen voldoende zijn om ieder duidelijk te maken, waarover ik het heb. Van processen over een dergelijke verhouding hoort men niet; voor zoover mij bekend is, is de Nederlandsche rechter nog nimmer geroepen zijn oordeel over haar rechtskarakter uit te spreken en ook in het buitenland is, al worden ons enkele uitspraken vermeld, de jurisprudentie dun gezaaid. Uit het weinig voorkomen van dergelijke verhoudingen is dit zeker niet te verklaren, integendeel, inzamelingen worden steeds meer door allerlei personen voor de meest uiteenlopende doeleinden gehouden, maar de zaken loopden, alles gaat zooals ieder verwacht en goed vindt en geschillen ontstaan niet. En toch, als er eens geschillen ontstonden, zou wel blijken, dat juridiek de zaak allesbehalve eenvoudig is en dat haar oplossing, zelfs indien de betrekkingen

*) Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie nos. 1989 e.v. (8 Februari 1908 e.v.).

geenszins gecompliceerd zijn, heel wat hoofdbrekens zou kosten. Want ongeveer alles is hier onzeker.

Denken we slechts aan een allereenvoudigste mogelijkheid: iemand die een inzameling houdt voor eene arme weduwe, gebruikt de bijeengegaarde som voor zich zelf. Nu zal men allicht geneigd zijn te meenen, dat zoo iemand voor verduistering gestraft behoort te worden. Toch zal het den officier van justitie, die daarvoor een dagvaarding op wil stellen, niet gemakkelijk zijn aan te geven, aan wien die verduisterde gelden toebehoorden. Aan de weduwe? Zeker zij zullen te haren behoefte gebruikt moeten worden, maar is zij daarom eigenares van het geld? Wordt zij dat niet eerst door de *in casu* juist nagelaten overgifte aan haar? Als er meer personen zijn tusschen wie het ingezamelde bedrag verdeeld moet worden, heeft toch niet ieder eigendom van een evenredig aandeel — immers het staat aan den inzamelaar te bepalen welk bedrag aan ieder zal worden uitgekeerd. Den eigendom aan de weduwe in het gegeven geval toe te schrijven zal dus moeielijk gaan, maar aan wien behoort hij dan? Aan de gevers? en zij wilden den eigendom toch verliezen door het zenden van hun gift? Zij behouden zich toch geen recht voor op de som, die zij afstonden? De officier, van wien zij spraken, zal ook hen niet als eigenaars willen aanduiden, niet onwaarschijnlijk is het dat hij zich tracht te redden door de kleurlooze vermelding, dat de toegeëigende gelden behoorden „aan een ander dan beklaagde”, maar wellicht bekruipt hem daarbij toch de vrees, dat de verdediger hem ter zitting zal uitdagen, althans eenigszins precies aan te geven, wie dan die ander is. Zou hem dat gelukken? En i's het wel zoo zeker, dat die gelden aan een ander dan den inzamelaar toebehoorden? Is het ook niet mogelijk ze als *zijn* eigendom te beschouwen, zij het dan ook, dat hij verplicht is ze ten behoeve van de bestemming in quaestie te gebruiken? Was dat zoo, dan viel met de verduistering de strafbaarheid, maar dan komen wij tot de voor ons rechtsgevoel stuitende conclusie, dat een penningmeester van een vereeniging, die er met de kas van de vereeniging van door gaat, wel gestraft wordt, maar dat de man in ons geval, die zich aan een au fond toch niet zeer verschillende oneerlijkheid schuldig maakt, vrij uit gaat.

De vraag dus, wie eigenaar is van de ingezamelde gelden, is een nadere beschouwing wel waard, maar gesteld zij is bevredigend opgelost, dan is hij die het onderwerp van alle zijden wil overzien, nog lang niet aan het einde van zijn onderzoek. Immers dan zal hij nog moeten uiteenzetten, wat het rechtskarakter is van de verhouding van gever en inzamelaar, — als tenminste, wat a priori wel waarschijnlijk is, er eenige rechtsbetrekking tusschen deze beiden bestaat, en ook de verhouding van inzamelaar en destina-taris, niet onbesproken mogen laten, dan zal hij zich moeten bezighouden met vragen, als: of de inzamelaar rekenplichtig is, en zoo ja aan wien, wat er gebeuren moet als het doel om de een of andere

reden niet verwezenlijkt kan worden en zoo meer, om eindelijk als er — het gewone geval — niet één inzamelaar is, maar meerderen zich daartoe hebben vereenigd, een commissie hebben gevormd, naar het heet, ook hun onderlinge betrekking juridiek te ontleden.

Nu denk ik er niet aan, al deze punten hier uitvoerig te bespreken. Wie van de verschillende meeningen daaromtrent verkondigd, een helder overzicht verlangt, zij het verleden jaar verschenen boekje van O. Fischbach over das Sammelvermögen aanbevolen¹⁾. Ik wilde hier slechts den lezer, wien het onderwerp onbelangrijk mocht schijnen, op de verschillende zijden opmerkzaam maken om bij de meest principieele: hoe het recht van den inzamelaar op de ingezamelde gelden op te vatten, wat langer stil te staan en de andere slechts te behandelen, voor zoover zij voor dien principieelen kant van belang zijn.

Gaan we eerst na, wat eigenlijk gebeurt.

Er wordt een inzameling gehouden; zeggen wij om de zaak zoo eenvoudig mogelijk te houden door één persoon. Waartoe, doet er voor het oogenblik niet toe. Immers van een eigendomsrecht van dengeen, voor wien de gelden bestemd zijn, op die gelden kan geen sprake zijn. Door de vragen boven opgeworpen meen ik dit al duidelijk te hebben gemaakt, boven allen twijfel wordt het gesteld, als men denkt aan de mogelijkheid, dat voor een geheel onpersoonlijk doel wordt gewerkt, b.v. om den 300sten geboortedag van Rembrandt te vieren. Want wie zou dan de destinataris zijn, die op een recht op het vermogen aanspraak zou kunnen maken? Inzamelingen zijn mogelijk zonder dat een destinataris is aan te wijzen. Waar nu in deze gevallen de verhouding tusschen geveer en inzamelaar volkomen dezelfde is als die, waar wel zoo'n persoon voor wien het geveene bestemd is zou zijn te vinden, en de inzamelaar het geld op geheel denzelfden grond in handen krijgt, kan ter bepaling van het rechtskarakter der handeling en' der bevoegdheden van den inzamelaar het al of niet bestaan van een destinataris niet van belang zijn. Met hem hebben wij dus voorloopig niet verder te maken.

Wat doet nu de geveer? Reeds het woord drukt het uit: hij doet afstand van het geld, zonder tegenpraestatie, om niet. Het is een liberaliteit zijnerzijds. Hij geeft de zaak uit handen en behoudt op haar geen enkel recht voor. Er is maar één ding, waarbij hij van zijn gift nog belang heeft, dat is dat het geld voor het doel, waarvoor het geveene is, gebruikt wordt. Wil men dus den geveer eenig recht toekennen, dan zal dit op verwezenlijking van dat doel moeten zijn gericht en ook niet verder moeten gaan dan daartoe

¹⁾ De eerste zestien paragrafen daarvan hebben den schrijver als dissertatie gediend aan de universiteit van Straatsburg.

noodig is. Uit hetgeen partijen doen is dat direct af te leiden. Met hetgeen werkelijk gebeurt komt men in strijd, als men als Fischbach') den gever eigendom laat behouden. Uit het ook door dezen schrijver uiteengezette belang van den gever bij een richtig gebruik van het geld volgt dit zeker niet en Fischbach's hoofdargument: de inzamelaar kan niet eigenaar zijn en dus is de gever het, is als meer dergelijke redeneeringen uiterst gevaarlijk. Immers dat of de een of de ander „eigenaar" is, dat tertium non datur, wordt vooropgesteld, niet bewezen. Toegegeven dat de inzamelaar niet den eigendom heeft (waarover zoo straks) daarmee is niet op zij gezet, dat zoo in eenige handeling, dan zeker in *deze een* afstand een opgeven van den eigendom ligt. Die eigendom te doen voortduren alleen omdat ze toch ergens blijven moet, terwijl de gever bij normalen loop der zaken, in geen enkel opzicht dat recht kan en zal uitoefenen, zoodat er zelfs niet een schijn van recht is, lijkt mij weinig gelukkig²⁾. Bovendien de gift wordt vermengd met andere giften, uit het zoo verzamelde worden de kosten bestreden, en toch een eigendom bij den gever aan het door hem gegevene, of in dat geval, een mede-eigendom! Een mede-eigendom nog wel van geld en dat terwijl bij een vruchtgebruik van een geldsom reeds de vruchtgebruiker eigenaar wordt! Ik acht een dergelijke opvatting onaannemelijk, het is onnoodig er meer over te zeggen.

Tegenover den gever staat de inzamelaar. Deze ontvangt het geld, maar niet voor zichzelf. Vermeerdering van zijn vermogen is allerminst het doel der handeling. Schenking is er dus niet, ook niet schenking onder een last. Daarbij is toch nog altijd bevoordeeling van den begiftigde hoofdzaak, de last bijzaak. Hier zou de schenking door den last geheel worden opgeslorpt, en dat niet toevallig, maar krachtens den aard der verhouding zelve¹⁾). Deel van het vermogen van den inzamelaar wordt dus het ingezamelde niet, hij zal zich zelf — en ieder zal hem — ten aanzien der bijeengebrachte gelden niet anders gerechtelijk beschouwen dan ten aanzien van de kas van de vereeniging een penningmeester is. Maar juridiek is er wel verschil, de rechtspersoon, die we daar als de gerechtigde beschouwen, ontbreekt. Kan de inzender dus het ingezamelde niet als deel van zijn vermogen beschouwen, wel is hij gerechtigd er over te beschikken alsof hij dat was, mits voor het doel waarvoor het gegeven is. En daarbij mag men de grenzen, binnen welke hij zich bewegen mag, zeker niet te eng nemen, voor het doel moet hij het geld besteden, maar de wijze waarop hij dat

¹⁾ Blz. 82 vlg.

²⁾ Fischbach zelf erkent dat deze „eigenaar" niet mag beschikken en over de beschikking niets te zeggen heeft, dat hij niet als „eigenaar" mag worden aangesproken, dat hij bij mede-eigendom niet deeling mag vragen en dat dat eigendom niet voor zijn schulden verbonden is. En toch eigendom!

³⁾ Zie ook Fischbach blz. 26 vlg.

doet zal hij zelfstandig kunnen bepalen. Rekenschap daarvan af te leggen, kan niet van hem geëischt worden.

Beschikking heeft hij dus wel over het geld, genot niet. Gelijkt dit niet op de verhouding, waarover ik in mijn Trustartikelen sprak, het uiteenvallen van de beide elementen die in elk subjectief recht zitten¹⁾? Ik geloof het wel. Maar hoe dan deze verhoudingen juridiek te construeeren?

Hierover een volgende maal.

II.

Nog met een andere rechtsverhouding kan de inzameling vergeleken worden: met de stichting. In beide gevallen wordt door een privaat persoon een deel van zijn vermogen afgezonderd ter wille van een buiten hem zelf gelegen doel; dat vermogen komt onder beheer en ter beschikking van personen, die er — mits voor het aangewezen doel — mee mogen doen wat zij wenschen. Maar terwijl van de stichting een element is dat het vermogen blijvend gescheiden wordt gehouden, is de door de inzameling geschapen rechtstoestand uit zijn aard een tijdelijke, bestemd om na kortstondig bestaan weer te verdwijnen. Met dit verschil in bestemming hangen de verschillen in juridieken vorm tusschen beide verhoudingen samen.

Groote overeenstemming vertoont de positie van hem, in wiens belang het bijeengebracht vermogen in beide gevallen gebruikt moet worden: nóch de destinataris bij een inzameling nóch degeen, die uit een stichting trekt heeft op het ten slotte toch voor hem bestemde goed eenig recht, zoolang het hem nog niet is uitgekeerd — of hij eenige actie heeft tegen inzamelaar of bestuurder is een vraag, die in beide gevallen naar dezelfde beginselen **zal** moeten worden beantwoord. Als bij de inzameling kan ook bij de stichting de destinataris geheel ontbreken. Gelijkenis ook bestaat er tusschen de rechtsverhouding van den inzamelaar tot het door hem bijeengebrachte geld en die van stichtingsbesturen tot het kapitaal door hen beheerd. Maar hier liggen ook verschillen. Vooreerst heeft de inzamelaar grootere vrijheid in zijne beschikking, wel heeft ook de bestuurder der stichting niet als de lasthebber en ook de trustee, personen boven zich, wier bevelen hij in meerdere of mindere mate moet gehoorzamen, maar hij heeft zich aan het reglement dat de stichter hem in den stichtingsbrief oplegde, te houden,

¹⁾ Vgl. W. P. N. R. 1979. blz. 644. Verz. Geschriften III. p. 455. Van de gelegenheid maak ik gebruik er op te wijzen, dat dezelfde opmerking ten aanzien van hetzelfde onderwerp al gemaakt is door Hamaker in zijn beschouwingen daarover in dit Weekblad nos. 1590 en 1591, welk artikel mij bij het schrijven van mijn vorig opstel — zeer tot mijn spijt — onbekend was gebleven.

terwijl de inzamelaar geen andere beperking zijner vrijheid zal ondervinden dan die dat hij voor het doel zijner inzameling moet werken. Met die grootere vrijheid van beweging gaat noodzakelijkerwijze een grootere gebondenheid naar buiten gepaard. Is eenerzijds de inzamelaar vrij over het actief door hem bij elkaar gebracht te beschikken zooals hij wenscht, anderzijds zal hij, juist om die groote vrijheid zich zelf en niet alleen het bijeenverzameld kapitaal verbinden als hij voor de inzameling schulden aangaat. Hier ligt vooral de scheidslijn tusschen beide instituten. Dit punt heeft nog eenige toelichting noodig. Nemen wij een voorbeeld. Een beeldhouwer wordt met het vervaardigen van een standbeeld belast. Die opdracht wordt door den inzamelaar gegeven nog voordat voldoende kapitaal bijeen is, in de hoop dat het ontbrekende nog wel zal komen. Deze hoop wordt niet vervuld. Moet nu de inzamelaar het tekort bijpassen, of kan hij den beeldhouwer, die om zijn geld komt, met het saldo afschepen op grond dat al is de geheele som verschuldigd, toch slechts verhaal bestaat op het kapitaal van de inzameling, niet op het particulier vermogen van dengeen die de bestelling deed? Met andere woorden: is hij persoonlijk verbonden door het contract als inzamelaar aangegaan? Op deze formulering en niet op de vraag, of de beeldhouwer alles krijgt, valt de nadruk. Immers het is denkbaar, dat tusschen partijen in een dergelijk geval overeengekomen is dat niet meer dan hetgeen is opgehaald aan den beeldhouwer zal worden betaald, dan heeft deze zeker niet recht op meer, maar niet de vraag, waarop verhaal bestaat, doch die naar den omvang der schuld is dan in het spel. Is dit de bedoeling der partijen (wat niet te snel mag worden aangenomen), dan heeft de beeldhouwer zich feitelijk verplicht zijn werk te leveren voor X gulden of zooveel minder als zal blijken bijeenverzameld te zijn; met de verhaalvraag hebben wij dan niet te maken. Maar wordt deze gesteld, dan geloof ik inderdaad de onbeperkte aansprakelijkheid van den inzamelaar te moeten aannemen. Het tegendeel zal niet uit de bedoelingen van partijen in het concreet geval kunnen worden afgeleid — immers dan komen wij terug tot de zoeven bedoelde mogelijkheid dat de schuld slechts voorwaardelijk ontstaat — en zal dus moeten gelden alleen op grond, dat wie met een inzamelaar, of een commissie, als zoodanig contracteert, nooit verhaal heeft op het privé vermogen van zijn mede-contractant. Bij de stichtingen wordt dit aangenomen op grond der zoogenaamde rechtspersoonlijkheid dezer inrichtingen. Hebben de inzamelingen nu ook dit eigenaardig karakter, en zoo neen, waarom niet? De vraag is daarom zoo belangrijk, omdat het voor de hand liggende argument: de rechtspersoonlijkheid der stichtingen staat in de wet, die van de inzamelingen niet, naar *onze* Nederlandsche wet niet afdoende is. Immers het eigenaardige van onze wet in dit opzicht is, dat de rechtspersoonlijkheid van stichtingen er *niet* in te vinden is. Toch wordt

zij aangenomen. Nu weet ik wel, dat hier de historische beschouwing van grooten invloed is geweest, maar dat neemt toch niet weg, dat een directe steun voor de bewering: de stichting is rechtspersoon in de wet ontbreekt, dat zij dus uit het rechtskarakter der oprichtingshandeling moet kunnen worden afgeleid. Wat is nu het verschil tusschen deze en de inzameling? In hoofdzaak, ik zeide het reeds, dat de stichting blijvend is, de inzameling bestemd zoodra mogelijk te verdwijnen, dat in verband daarmee inrichting, beheer, werking der stichting nauwkeurig is omschreven, terwijl bij de inzameling, waar de inzamelaar zijn macht in de eerste plaats aan eigen initiatief te danken heeft, alles aan zijn goedvinden is overgelaten. Ik meen, dat dit verschil groot genoeg is om in het ééne geval wel, in het andere niet beperkte aansprakelijkheid aan te nemen. Juist doordat bij de stichting blijvend een kapitaal wordt afzonderd, doordat daar een — bij een behoorlijke wetgeving gepubliceerde — uitvoerige regeling is gemaakt, hoe en onder welke voorwaarden bepaald aangewezen personen over dat vermogen kunnen beschikken en het kunnen verbinden, juist daarom is een beperking der aansprakelijkheid van die personen tot dat vermogen gerechtvaardigd en een personificatie er van begrijpelijk. Maar bij de inzameling ontbreken die gronden, hier zijn de personen die handelen niet naar den achtergrond gedreven, hier stellen zij zich zelf de wet, binden zich zelf. Is dit zoo — en ik geloof niet dat velen naar ons recht er anders over zullen oordeelen — dan valt daar wellicht ook voor onze voorstelling van de zoogenaamde rechtspersoonlijkheid der stichtingen iets uit te leeren. Immers dan schijnt het wel, dat *hier* de vraag der rechtspersoonlijkheid niet anders is dan een van aansprakelijkheid en ook dat deze — waar inzameling en stichting wel als begrippen scherp te scheiden zijn maar in feitelijke verhoudingen in elkaar kunnen loopen — niet naar een scherp criterium kan worden beslist, maar er altijd een is van quantitatief afwegen. Ik zeg dit *schijnt* zoo, ik wil niet beslist beweren dat het zoo *is*. Dit opstel dient meer om tot nadenken over de vragen, die de inzameling bij ons doet rijzen, op te wekken dan om resultaat van nadenken er over te geven. Ik kan er dus niet aan denken hier de rechtspersoonlijkheid der stichtingen bepaald te behandelen, maar wel wil ik als mijn meening uitspreken dat men voor oplossing van dat probleem verder komt door deze rechtsverhouding met soortgelijke als de hier besprokene te vergelijken dan door haar altijd weer samen te nemen met de corporatie. Want dat de rechtspersoonlijkheid van deze op dezelfde wijze zal moeten worden begrepen als die der stichtingen is iets wat mogelijk waar kan zijn, maar wat toch eerst na onderzoek kan blijken en daarom niet, als geregeld geschiedt, voorop gesteld moet worden.

Maar keeren wij terug tot de inzameling. Als van de schulden door den inzamelaar als zoodanig gemaakt gezegd moet worden

dat zij *zijn* persoonlijke schulden zijn, zij het ook met bevoegdheid ze uit het ingezamelde kapitaal, zolang dit strekt, te voldoen, moet dan ook niet omgekeerd worden gezegd dat het actief door de inzameling verkregen is *zijn* actief, *zijn* vermogen, zij het ook met de verplichting het voor dat doel in kwestie te gebruiken? Komen wij zoo niet terug tot de leer: de inzamelaar eigenaar van het bijeengebrachte geld, obligatoir gebonden tot gebruik van dat geld voor het doel? Ik zeide reeds, dat deze opvatting practisch tot consequenties leidt, die niet zijn te verdedigen. Dan is gebruik van het geld voor een ander doel, ten eigen bate, niet verduistering, niet strafrechtelijk, hoogstens civiel onrecht, dan valt dat geld — ook al is het nog zoo zorgvuldig gescheiden gehouden — in het faillissement van den inzamelaar. Toch acht ik deze opvatting niet onder alle omstandigheden verwerpelijk; wanneer 't ingezamelde geld niet afzonderlijk is gehouden, maar met het eigen vermogen vermengd en wanneer het ook de bedoeling van de gevers was dat de inzamelaar zoo zou handelen, dan is er inderdaad niet anders dan een verplichting tegenover dezen, dan is het geld zijn-geld. Maar als de feitelijke scheiding er wel is — en als een commissie van meerdere inzamelaars zich heeft vereenigd dan zal zij er haast ook noodzakelijk zijn — dan geloof ik dat naast het persoonlijk gebonden zijn niet zal staan een persoonlijk toebehooren. Dan is inderdaad enkel het beschikkings-element bij den inzamelaar, niet het genots-element. Dat het beschikkingselement bij hem is, maakt dat hij op eigen naam ter handhaving van rechten als zoodanig kan optreden¹⁾. Maar bij wien is het genots-element dan? Bij niemand zou ik willen antwoorden, in plaats van het genot treedt hier het gebonden zijn aan het doel. Men heeft veel getwist over de mogelijkheid van subjectlooze rechten, ze ondenkbaar genoemd meest — en voorzoover aan de beschikkingsbevoegdheid (het wilselement) in het recht gedacht werd, is daar weinig tegen in te brengen, maar splitst men beide elementen, dan is de mogelijkheid, dat in plaats van een persoonlijk genot treedt een gebonden zijn aan een onpersoonlijk doel, zeer goed denkbaar. Vraagt men dus wie eigenaar is van het bijeengegaaarde geld, dan zou mijn antwoord luiden: niemand, de inzamelaar heeft er beschikking over alsof het zijn geld was, maar een deel van zijn vermogen, verbonden voor zijn persoonlijke schulden, zijn eigendom is het niet. Maar *res nullius* is het daarom toch ook niet, het is

¹⁾ De Fransche rechter besliste eens anders, de inzamelaar was volgens hem mandataire van de gevers, wat tengevolge had dat het ingezamelde vermogen (in casu een daarvoor opgesteld monument) onbeschermd was tegen onrechtmatige handelingen van derden, immers hoe is practisch optreden van alle gevers in rechten mogelijk? *"/ie Dalloz 1900, 2. 425.* De cassatie-rechter had wellicht anders geoordeeld, als niet voor het eerst in cassatie maar al vroeger de bewering was geopperd dat de inzamelaar niet was mandataire maar porte-nom van de gevers. Zie de uitspraak bij Dalloz.

niet privaat-eigendom maar aan een doel gebonden. De inzamelaar beheert het en beschikt er over krachtens zijn zelf gekozen en zelf opgelegd ambt, aan niemand onderworpen, maar daartoe is zijn recht beperkt.

Doch ik herhaal het, niet dit resultaat, dat ik gevoel dat om eenigszins vast te staan breder basis zou behoeven dan ik het gaf, was mijn doel bij het schrijven van dit stuk, wel het opwekken tot overweging.